

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทที่คาดหวังในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก 2) ศึกษาทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังและทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มบุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และกลุ่มประชาชนในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร จำนวน 689 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีฐานะเป็นภรรยา/สามี คิดเป็นร้อยละ 50.07 รองลงมาคือ มีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 27.58 และเป็นบิดา/มารดา คิดเป็นร้อยละ 8.56 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 85.10 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 14.90 มีอายุระหว่าง 45-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.49 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.91 และอายุระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.98 จบการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.51 และระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 5.66 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.66 สถานะหน้าที่เป็นประชาชน คิดเป็นร้อยละ 53.70 รองลงมาคือ อาสาสมัครสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 40.78 และเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 3.34 มีระยะเวลาในการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ ส่วนใหญ่ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.29 รองลงมาคือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.01 และ

ระยะเวลา 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.58 (ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไม่มีระยะเวลาในการทำงาน) และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมหรือให้ความรู้เรื่องการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก คิดเป็นร้อยละ 80.12 รองลงมาคือ ไม่เคยได้รับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 19.88

2. บทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ บทบาทที่คาดหวังของประชาชนทั่วไป รองลงมา คือ บทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ บทบาทที่คาดหวังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 บทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการประสานงานเพื่อจัดรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโรคไข้เลือดออกประจำ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ รองลงมา คือ มีการให้ความรู้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดแก่ประชาชนทั่วไปในช่วงที่มีการระบาดทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านหรือจัดประชุมชาวบ้าน และรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในช่วงเดือนพฤษภาคมและเดือนสิงหาคม

2.2 บทบาทที่คาดหวังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้มีการจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

2.3 บทบาทที่คาดหวังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ได้ร่วมรณรงค์กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย รองลงมาคือ ได้ร่วมรณรงค์การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และได้ปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเมื่อมีการระบาดของโรค

2.4 บทบาทที่คาดหวังของประชาชนทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ได้สำรวจลูกน้ำยุงลาย ในบ้านของท่าน รองลงมา คือ ได้ให้ความร่วมมือในปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในบ้าน/ในหมู่บ้านของท่าน และได้ให้คำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกแก่สมาชิกในครัวเรือนของท่าน

3. ทักษะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก รองลงมาคือ การวางแผน

ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็นหน้าที่ของสถานีนามัยหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้นและการป้องกันควบคุมกำจัดลูกน้ำยุงลายก่อนการระบาดควรส่งเสริมให้ประชาชนทำลายลูกน้ำในบ้านตนเองทุกหลังคาเรือนเพราะได้ผลดี ราคาถูก ปลอดภัย

4. การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินงาน รองลงมาคือ ขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผน และขั้นตอนการประเมินผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 ขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านหรือหน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุของโรคไข้เลือดออก รองลงมาคือ ท่านหรือหน่วยงานของท่านมีการสำรวจข้อมูลเพื่อสอดคล้องดูแลและค้นหาปัญหาโรคไข้เลือดออก และเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นในพื้นที่ ท่านหรือหน่วยงานของท่านเคยเข้าร่วมหาสาเหตุการระบาดของโรค

4.2 ขั้นตอนการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เคยจัดหาฝาปิดภาชนะเก็บกักน้ำ รองลงมาคือ เคยใส่ทรายอะเบทในภาชนะเก็บกักน้ำ และเคยเปลี่ยนถ่ายน้ำใช้ในบ้านทุกสัปดาห์

4.3 ขั้นตอนการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เคยสำรวจลูกน้ำยุงลาย รองลงมาคือ เคยเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือเรื่องความสำเร็จ/ล้มเหลว/ปรับปรุงวิธี การกำจัดลูกน้ำ และยุงลายของหมู่บ้าน/ตำบล

5. การทดสอบสมมติฐาน

5.1 บทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนกับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทที่คาดหวังของกลุ่มบุคลากรไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในทุกด้าน

5.2 ทศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านขั้นตอนการประเมินผล เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผน

การอภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. บทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ บทบาทที่คาดหวังของกลุ่มประชาชนทั่วไป รองลงมา คือ บทบาทที่คาดหวังของกลุ่มบุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และบทบาทที่คาดหวังของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

1.1 บทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการประสานงานเพื่อจัดรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโรคไข้เลือดออกประจำ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ รองลงมา คือ มีการให้ความรู้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดแก่ประชาชนทั่วไปในช่วงที่มีการระบาดของหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านหรือจัดประชุมชาวบ้าน และรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในช่วงเดือนพฤษภาคมและเดือนสิงหาคม

1.2 บทบาทที่คาดหวังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านได้สนับสนุนงบประมาณ เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้มีการจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม ชูคง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและความรู้ในบทบาท

1.3 บทบาทที่คาดหวังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ได้ร่วมรณรงค์กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย รองลงมา คือ ได้ร่วมรณรงค์การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และได้ปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเมื่อมีการระบาดของโรค สอดคล้องกับงานวิจัยของจำนงค์ ผิวละออง (2550 : 58) ได้ศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลสวาย อำเภอปราณบุรี จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีการปฏิบัติและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 บทบาทที่คาดหวังของประชาชนทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ได้สำรวจ ลูกน้ำยุงลาย ในบ้านของท่าน รองลงมา คือ ได้ให้ความร่วมมือในปฏิบัติงานป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออกเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในบ้าน/ในหมู่บ้านของท่าน และได้ให้คำแนะนำชี้แจง เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกแก่สมาชิกในครัวเรือนของท่านสอดคล้อง กับงานวิจัยของสุนทร บุญอาสา (2550 : 58) ได้ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเพื่อป้องกันการเกิด โรคไข้เลือดออก ของประชาชน : กรณีศึกษาย่านบ่อแก้ว ตำบลบ่อแก้ว อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพในชุมชนเป็นชาวบ้านมากที่สุด มีวิธีการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยวิธีทางกายภาพ และพบว่า สมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่เคยเป็นโรคไข้เลือดออกในปีที่ผ่านมา ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับมาก

2. ทักษะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านเต็มใจ ที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก รองลงมา คือ การวางแผน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็นหน้าที่ของสถานีอนามัยหรือองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นเท่านั้นและการป้องกันควบคุมกำจัดลูกน้ำยุงลายก่อนการระบาดควรส่งเสริมให้ประชาชน ทำลายลูกน้ำในบ้านตนเองทุกหลังคาเรือนเพราะได้ผลดี ราคาถูก ปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตน์ อินสองใจ (2547 : 47) ได้ศึกษาบทบาทและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการควบคุมป้องกัน โรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน พบว่า อสม. ส่วนใหญ่ มีเจตคติต่อการควบคุมป้องกันโรคอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนันต์ ผิวละออ(2550) ศึกษา ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลสวาย อำเภอปรางค์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า อาสาสมัคร มีทัศนคติเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับดี ด้านการปฏิบัติและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวม อยู่ในระดับดี

3. การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินงาน รองลงมา คือ ขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผน และขั้นตอนการประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนัด จำกลาง(2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ภาพรวมอยู่ในระดับสูง และประชาชนมีส่วนร่วมในระดับสูง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

กับการมีส่วนร่วมของผู้นำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ได้แก่ ความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

3.1 ขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านหรือหน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุของโรคไข้เลือดออก รองลงมา คือ ท่านหรือหน่วยงานของท่านมีการสำรวจข้อมูลเพื่อสอดคล้องดูแลและค้นหาปัญหาโรคไข้เลือดออก และเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นในพื้นที่ ท่านหรือหน่วยงานของท่านเคยเข้าร่วมหาสาเหตุการระบาดของโรค สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีรพรรณ แสงพิทักษ์ (2551 : 57) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันโรคไข้เลือดออกของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่มาก

3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เคยจัดหาฝาปิดภาชนะเก็บกักน้ำ รองลงมาคือ เคยใส่ทรายอะเบทในภาชนะเก็บกักน้ำ และเคยเปลี่ยนถ่ายน้ำใช้ในบ้านทุกสัปดาห์ สอดคล้องกับงานวิจัยของถนัด จำกลาง (2551 : 45) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการดำเนินการ มีส่วนร่วมในระดับมาก

3.3 ขั้นตอนการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เคยสำรวจลูกน้ำยุงลาย รองลงมา คือ เคยเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือเรื่องความสำเร็จ/ล้มเหลว/ปรับปรุงวิธี การกำจัดลูกน้ำ และยุงลายของหมู่บ้าน/ตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของธงไทย วรรณศิริ (2551 : 45) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ตำบลอุทัยสวรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ตำแหน่งหน้าที่และบทบาททางสังคม ส่วนใหญ่ ไม่ได้เป็นกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกการมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ส่วนใหญ่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหา และเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เพื่อป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นประจำ

4. บทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทที่คาดหวังของกลุ่มบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในทุกด้านสอดคล้องกับงานวิจัยของสัมพันธ์

กุลพรและเมธิน ประทีนนำ (2546 : 47) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมควบคุมและป้องกันโรค ไข้เลือดออก ของผู้ปกครองเด็ก อำเภอภูซำป๋น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เพศ สถานภาพสมรส อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ และความรู้โรคไข้เลือดออก ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ควบคุมและ ป้องกันโรคไข้เลือดออก ของผู้ปกครองเด็ก และการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณสุข ไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรม ควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก ของผู้ปกครองเด็ก

5. ทศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กันกับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพรโดยรวม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ด้านขั้นตอนการประเมินผล เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของจำนงค์ ผิวละออง (2550 : 58) ได้ศึกษาความรู้ ทศนคติและการปฏิบัติ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลสาย อำเภอปรางค์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีทศนคติเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก อยู่ใน ระดับมาก ด้านการปฏิบัติและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าโดยรวม ทศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มบุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชนในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่มีความสัมพันธ์ กับบทบาทที่คาดหวังและทศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มี ส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโกให้มากขึ้น ผู้วิจัยขอให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. บุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมีการรณรงค์ให้นักเรียนในเขตรับผิดชอบ ช้อน ลูกน้ำที่บ้านมาเลี้ยงปลาในโรงเรียนหรือนำมาส่งครูเพื่อกำจัดลูกน้ำ และมีการสำรวจและทำลายแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในสถานอนามัยและบ้านพักเจ้าหน้าที่ทุกวันศุกร์ รวมทั้งมีการรายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออกให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นประจำ

2. บุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกแก่บุคคลครูอนามัยโรงเรียน ผู้นำนักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนทั่วไป

3. บุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมีการณรงค์ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตรวจสอบและกำจัดลูกน้ำยุงลายพร้อมทั้งส่งเสริมการปล่อยปลากินลูกน้ำครอบคลุมทุกครัวเรือน

4. บุคลากรที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีความรับผิดชอบในการประสานเคมีชนิดหมอกควัน หรือละอองฝอย ทำลายยุงในพื้นที่ที่รับผิดชอบ รวมทั้งมีการณรงค์ให้มีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงในพื้นที่ที่มีการระบาดของไข้เลือดออก

5. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรมีความรับผิดชอบในการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์ รวมทั้งเลี้ยงปลาหางนกยูงแจกประชาชน/แนะนำประชาชน ให้เลี้ยงปลานกยูง

6. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรมีการให้คำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกแก่ประชาชนในหมู่บ้าน

7. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยการเลี้ยงปลาหางนกยูงเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย และมีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในรูปแบบการให้สุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

2. ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้การมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนมัธยมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร

3. การพัฒนาแนวทางการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตรับผิดชอบของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร